

29. 2. 2008

ID: 53460

Kupní smlouva

Dohoda o době dodání zboží není podstatnou částí kupní smlouvy, kupní smlouva může platně vzniknout i bez takové dohody.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Odo 849/2006, ze dne 6.12.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně M. a. s., zastoupené JUDr. R. D., advokátem, proti žalované A. spol. s r.o., o zaplacení 94 172,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu ve Frýdku-Místku pod sp. zn. 15 C 69/2003, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. září 2005, č.j. 15 Co 29/2005-107, tak, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. září 2005, č.j. 15 Co 29/2005-107, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Podle obsahu spisu se žalobkyně domáhala žalobou v řízení úhrady kupní ceny dodaného zboží, které žalované dodala na základě uzavřené kupní smlouvy a které jí žalovaná neuhradila.

Okresní soud ve Frýdku-Místku rozsudkem ze dne 23. ledna 2004, č.j. 15 C 69/2003-47, žalobě vyhověl a žalované uložil zaplatit žalobkyni částku 94 172,- Kč s příslušenstvím a náklady řízení. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že dne 8. dubna 2002 byla mezi účastníky uzavřena kupní smlouva, jejímž předmětem byla dodávka ocelové pásky v množství a ceně stanovené ve smlouvě, přičemž termín dodání zboží byl dohodnut na období od 1. března 2002 do 31. března 2002. Ačkoli žalobkyně dohodnuté zboží žalované postupně v průběhu měsíce dubna 2002 dodala, žalovaná předmětné vyúčtování (fakturu číslo 1600138702) za dodané zboží neuhradila. Soud prvního stupně za aplikace § 41 občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“) dovodil, že mezi účastníky uzavřená smlouva, kterou právně kvalifikoval jako kupní smlouvu podle § 409 odst. 1 obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“), je částečně neplatná, a to v části sjednaného termínu dodání zboží. Toto posouzení založil na úvaze, že pokud byla smlouva uzavřena dne 8. dubna 2002, není možné dohodnout termín dodání zpětně na březen 2002. Z tohoto důvodu jde podle jeho názoru v případě sjednaného termínu dodání zboží o ujednání, jehož předmětem je plnění nemožné podle § 37 odst. 2 obč. zák. Vzhledem však k tomu, že podstatnou náležitostí kupní smlouvy je pouze předmět zboží a cena, posoudil uzavřenou smlouvu mezi účastníky ve zbývajícím rozsahu jako platný právní úkon. Pakliže žalobkyně předmětné zboží žalované dodala a žalovaná tvrzený nárok vůči žalobkyni z titulu náhrady škody neprokázala, soud prvního stupně žalobě vyhověl.

K odvolání žalované Krajský soud v Ostravě rozsudkem 27. září 2005, č.j. 15 Co 29/2005-107, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že zamítl žalobu o zaplacení 94 172,- Kč s příslušenstvím a rozhodl o nákladech za řízení před soudem prvního stupně. Dále rozhodl o nákladech odvolacího řízení.

Odvolací soud po zopakování dokazování kupní smlouvou ze dne 8. dubna 2002, všeobecnými dodacími podmínkami a dodacím listem ze dne 11. dubna 2002 dovodil, že odvolání žalované je opodstatněné, byť z jiných než jí uváděných důvodů. Jak uvedl v odůvodnění napadeného rozhodnutí, je pro posouzení důvodnosti žalobního nároku na zaplacení kupní ceny rozhodující, zda lze kupní smlouvu uzavřenou mezi účastníky dne 8. dubna 2002 považovat za platný právní úkon. Pro

posouzení této otázky označil jako zásadní skutečnost, že tento právní úkon byl učiněn dne 8. dubna 2002 s dodací lhůtou od 1. března 2002 do 31. března 2002, tedy v době, která ji činí nemožnou. Na základě této úvahy dospěl za aplikace § 37 odst. 2 obč. zák. k závěru, že písemná kupní smlouva uzavřená mezi účastníky je absolutně neplatným právním úkonem pro právní nemožnost plnění v důsledku právní překážky existující v době, kdy byl tento právní úkon učiněn.

S ohledem na závěr o neplatnosti písemné kupní smlouvy se odvolací soud v další části odvolacího přezkumu zabýval otázkou, zda k uzavření tvrzené kupní smlouvy mezi účastníky nedošlo konkludentní akceptací dodávky zboží učiněné na základě objednávky č. 01/2002 s poukazem na ustanovení § 275 odst. 4 obch. zák. V této souvislosti v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že na základě provedeného doplnění dokazování nemá pochyb o tom, že předmětnou dodávku zboží podle dodacího listu ze dne 11. dubna 2002 neuskutečnila žalobkyně, nýbrž V.p. akciová společnost. Pakliže k uzavření písemné kupní smlouvy mezi účastníky nedošlo a žalobkyně ani přes výzvu soudu v odvolacím řízení neprokázala, jakým jiným způsobem předmětné zboží žalované dodala, uzavřel, že žalobkyně neunesla důkazní břemeno o vzniku kupní smlouvy konkludentní akceptací dodávky ze dne 11. dubna 2002. Proto rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu zamítl.

Rozsudek odvolacího soudu v celém jeho rozsahu napadla žalobkyně dovoláním, opírajíc jeho přípustnost o ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), z důvodů uvedených v ustanoveních § 241a odst. 2 písm. b) a § 241a odst. 3 o. s. ř., jejichž prostřednictvím namítla, že napadené rozhodnutí jednak spočívá na nesprávném právním posouzení věci a jednak vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování.

Dovodil-li odvolací soud po zopakování listinných důkazů, že dodávku uskutečnil subjekt odlišný od žalobkyně, nemá podle názoru dovolatelky tento jeho závěr oporu v provedeném dokazování, je v naprostém rozporu s vyjádřeními obou účastníků a je i výsledkem nesprávného právního posouzení. Dovatelka mu vytýká, že fyzickou realizaci dodávky zboží vyrobeného společností V. p. a.s., uskutečněnou na základě smlouvy mezi účastníky, zaměnil za právní vztah prodávajícího a kupujícího. Poukazuje na to, že od počátku sporu nebylo mezi účastníky pochyb o tom, že dodavatelem předmětné dodávky byla žalobkyně jakožto velkoobchodník s hutním materiálem, která ho koupila od společnosti V.p. a.s., což potvrdila v průběhu odvolacího řízení i sama žalovaná. Na věci nic podle dovolatelky nemění, že předmětné zboží nepřevzala žalovaná od žalobkyně, nýbrž přímo od V. p. a.s., která nakládala se zbožím jako s věcí patřící jiné osobě (žalobkyni) a dodávku uskutečnila na základě pokynů žalobkyně a pro ni, a nikoli sama jako prodávající.

Dovatelka dále brojí proti právnímu závěru odvolacího soudu o neplatnosti kupní smlouvy jako celku. Vytýká mu, že věc nesprávně právně posoudil, když nezkoumal, zda ujednání o termínu dodávky lze oddělit od ostatního obsahu smlouvy podle ustanovení § 41 obč. zák., které zcela správně aplikoval na zjištěný skutkový stav soud prvního stupně. Odvolací soud však, aniž se vypořádal s její argumentací, že důvod neplatnosti se vztahuje pouze na část právního úkonu - ujednání o termínu plnění, a nikoli na smlouvu jako celek, posoudil kupní smlouvu ze dne 8. dubna 2002 v celém rozsahu jako neplatnou.

Dovatelka navrhl, aby odvolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Podle bodu 3. článku II., části první, zákona č. [59/2005](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1.

dubnem 2005). O takový případ jde i v této věci, jelikož odvolací soud věc ve shodě s bodem 2. článku II., části první, zákona č. [59/2005](#) Sb. rovněž projednal podle dosavadního znění občanského soudního řádu, jak sám výslovně zmínil v důvodech rozsudku.

Dovolání je v této věci přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., neboť směřuje proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé, a je i důvodné.

Vzhledem k přípustnosti podaného dovolání Nejvyšší soud nejprve zkoumal, zda řízení netrpí vadami uvedenými v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř. (tzv. zmatečnosti), jakož i jinými vadami řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (srov. § 242 odst. 3, větu druhou, o. s. ř.). Tyto vady však dovoláním namítány nejsou a dovolací soud je z obsahu spisu neshledal.

Nejvyšší soud proto rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumal v napadeném rozsahu (srov. § 242 odst. 1 o. s. ř.), jsa vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně toho, jak jej dovolatelka obsahově vymezila (srov. § 242 odst. 3, větu první, o. s. ř.).

Dovolací soud se nejprve zabýval tvrzeným dovolacím důvodem nesprávného právního posouzení věci podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Právní posouzení věci je činnost soudu, spočívající v podřazení zjištěného skutkového stavu pod hypotézu (skutkovou podstatu) vyhledané právní normy, jež vede k učinění závěru, zda a komu soud právo či povinnost přizná či nikoliv.

Nesprávným právním posouzením věci je obecně omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav (skutková zjištění), tj. jestliže věc posoudil podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Napadá-li dovolatelka prostřednictvím dovolacího důvodu nesprávného právního posouzení věci závěr odvolacího soudu o absolutní neplatnosti celé kupní smlouvy ze dne 8. dubna 2002 uzavřené mezi účastníky, činí tak zcela právem.

Dovolací soud se ztotožňuje s odvolacím soudem, pokládal-li pro posouzení důvodnosti žalobou uplatněného nároku na zaplacení kupní ceny za rozhodující, zda lze považovat kupní smlouvu uzavřenou mezi účastníky dne 8. dubna 2002 za platný právní úkon. Rovněž tak není pochyb o tom, že kupní smlouva, obsahující dohodu o již prošlé (uplynulé) době dodání zboží, je neplatným právním úkonem podle § 37 odst. 2 obč. zák., neboť jeho předmětem je plnění nemožné. Ostatně tomuto posouzení ani dovolatelka neodporovala. Pochybení odvolacího soudu však spatřuje dovolací soud v tom, že odvolací soud zcela opomenul ustanovení § 41 obč. zák., jímž poměřoval zjištěný skutkový stav i soud prvního stupně a jehož aplikace se domáhá i dovolatelka, a podle něhož vztahuje-li se důvod neplatnosti jen na část právního úkonu, je neplatnou jen tato část, pokud z povahy právního úkonu nebo z jeho obsahu anebo z okolností, za nichž k němu došlo, nevyplývá, že tuto část nelze oddělit od ostatního obsahu.

Podle § 269 odst. 1 obch. zák. platí, že ustanovení upravující v hlavě II této části zákona jednotlivé typy smluv se použijí jen na smlouvy, jejichž obsah dohodnutý stranami zahrnuje podstatné části smlouvy stanovené v základním ustanovení pro každou z těchto smluv.

Aby šlo o smlouvu daného typu upraveného obchodním zákoníkem, musí mít předmětná smlouva jako nezbytné minimum podstatný obsah (podstatné části), který je pro každý typ smlouvy vymezen v hlavě II části třetí obchodního zákoníku, a to obvykle v ustanovení označeném jako „Základní

ustanovení“.

Pro smlouvu kupní, o níž v posuzované věci jde, jsou její podstatné části vymezeny v § 409 obch. zák. Podle tohoto ustanovení se kupní smlouvou prodávající zavazuje dodat kupujícímu movitou věc (zboží) určenou jednotlivě nebo co do množství a druhu a převést na něho vlastnické právo k této věci a kupující se zavazuje zaplatit kupní cenu (první odstavec). Ve smlouvě musí být kupní cena dohodnuta nebo musí v ní být alespoň stanoven způsob jejího dodatečného určení, ledaže z jednání o uzavření smlouvy vyplývá vůle stran ji uzavřít i bez určení kupní ceny. V tomto případě je kupující povinen zaplatit kupní cenu stanovenou podle § 448 (druhý odstavec).

Podle ustanovení § 416 obch. zák. platí, že není-li doba dodání zboží smluvena, je prodávající povinen bez vyzvání kupujícího dodat zboží ve lhůtě přiměřené s přihlédnutím k povaze zboží a k místu dodání.

Z výše uvedených ustanovení je zřejmé, že dohoda o době dodání zboží není podstatnou částí kupní smlouvy a že kupní smlouva může platně vzniknout i bez takové dohody. Za situace, kdy se důvod neplatnosti vztahuje jen na část právního úkonu (dohodu o době dodání zboží), kterou lze oddělit od ostatního obsahu, je ve smyslu § 41 obč. zák. neplatnou jen tato část. Založil-li proto odvolací soud napadené rozhodnutí na závěru o neplatnosti celé kupní smlouvy, je jeho právní posouzení věci nesprávné a dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci byl uplatněn právem.

S ohledem na výše uvedené bylo nadbytečné, aby se dovolací soud zabýval dalším uplatněným dovolacím důvodem, jímž dovolatelka napadala závěr odvolacího soudu o neunesení důkazního břemene ke vzniku kupní smlouvy konkludentní akceptací dodávky ze dne 11. dubna 2002.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243b odst. 2, věta za středníkem, o. s. ř.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta první, o. s. ř.). Právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud (soud prvního stupně) závazný (§ 243d odst. 1, část první věty za středníkem, o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)